

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศหนึ่งประเทศใดจะพัฒนาก้าวหน้า การพัฒนาจะเป็นไปได้อย่างไรหรือ รวดเร็วมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ๆ หลายประการควบกัน แต่คงจะไม่มี ผู้ใฝ่ปฏิบัติเห็นว่าในบรรดาปัจจัยสำคัญต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเหล่านั้น ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์นับ ได้ว่า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ละเลยไม่ได้ และเรื่องมือสำคัญของสังคมแต่ละสังคมที่มีบทบาท ทำให้มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนา คือ การศึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ 2529: 1) การให้การศึกษาที่ดีและถูกต้องนั้นควรจะเริ่มตั้งแต่เยาว์วัย เพราะการศึกษาใน วัยนี้ นอกจากจะเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังเป็นพื้นฐานของ การศึกษาในระดับสูงขึ้นไปอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป.: 1)

การศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาเริ่มต้นที่มีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคต ของเด็กมาก ดังที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521: 8) ได้ให้ความเห็นว่า

การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0 - 6 ขวบ) เป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ ต่อเนื่องเพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษาตลอดชีวิตของเด็ก เป็นความสำคัญในระยะ เริ่มต้นของชีวิตเด็ก ซึ่งมีการเจริญเติบโตและการพัฒนาสูงที่สุด นักจิตวิทยา พัฒนาการยอมรับกันว่า เด็กอายุ 0 - 6 ขวบนั้นเป็นระยะที่เด็กเกิดการเรียนรู้ มากที่สุดของชีวิตมนุษย์ การเรียนรู้เหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิตภายหลังของเด็ก เป็นอย่างยิ่ง

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา นั้น รัฐได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 โดยจัด ขึ้นในโรงเรียนละอออุทิศ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2521: 14) ต่อมารัฐได้ตระหนักถึงความ สำคัญของการศึกษาของเด็กในระดับนี้ยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดเป็นแนวนโยบายของรัฐในแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ แต่ละสมัยที่ผ่านมา ทั้งรายละเอียดในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช

2520 หมวด 3 ระบบการศึกษาข้อ 30 ระบุว่า "การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านที่พอที่จะเข้ารับการศึกษาคือไป" รัฐจึงสนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนจัดการศึกษาดำเนินการสำหรับเด็กวัยนี้ให้มากที่สุด โดยที่รัฐจะจัดเป็นตัวอย่างส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งเพื่อการค้นคว้าวิจัยเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2520: 7 - 10)

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในปัจจุบันได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง มีทั้งดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐ (เช่น กรมพัฒนาชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ กรมการฝึกหัดครู กรมการศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ) และหน่วยงานของเอกชน สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ไว้ว่า จะสนับสนุนให้โรงเรียนร่วมกับชุมชนดำเนินการในพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษา ปัญหาทางเศรษฐกิจและพื้นที่ในชนบท ส่วนในเมืองจะจัดเพื่อเป็นตัวอย่างดำเนินการอนุบาลศึกษาเท่านั้น โดยกำหนดประเภทของการจัดการศึกษาเป็น 3 รูปแบบคือ ชั้นอนุบาล 1 - 2 (สำหรับพื้นที่ในเมือง) ชั้นอนุบาลชนบท และชั้นอนุบาลหลักสูตร 1 ปี (ชั้นเด็กเล็ก) ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรการการดำเนินงานเพื่อมุ่งเน้นให้มีการขยายการจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530: 1 - 2)

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีหลักการและรูปแบบที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา เพราะมุ่งที่จะเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมก่อนที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา มิได้มุ่งหวังให้อ่าน เขียน คิคเลข เป็นหรือเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ จนสนใจตั้งแต่มาระดับประถมศึกษา แต่จะจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยจะนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็กมารวบรวมจัดหมวดหมู่เป็น 3 มวลประสบการณ์คือ กลุ่มแรกเป็นการเตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ กลุ่มที่สองเป็นการเตรียมสร้างเสริมประสบการณ์ และกลุ่มที่สามเป็นการเตรียมสร้างเสริมลักษณะนิสัย แล้วรวมเรียกว่า "แนวการจัดการประสบการณ์" ไม่ได้เรียกว่า "หลักสูตร" (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528: คำนำ และ 2529 ช.ร. 2 - 3)

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาทุกระดับคือครู เพราะครูเป็นผู้ที่นำเอา
แผนพัฒนาการศึกษาที่รัฐบาลวางไว้ไปปฏิบัติ ถ้าครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง คุณภาพการ
ศึกษาของเด็กก็จะสูงไปด้วย ครูจึงเป็นตัวแทนกษัตริย์ที่สำคัญต่อประสิทธิภาพของนักเรียน
(คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527: 45)
วิธีการที่จะช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือ
ประสมการณ์การเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรคือการนิเทศการศึกษา เพราะการ
นิเทศการศึกษาคือกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งหวัง
เพื่อช่วยเหลือครูให้สามารถแก้ปัญหาอันเกิดจากการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง และสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ค. : 2) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการ
นิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา โดยเฉพาะการนิเทศการศึกษาชั้นเด็กเล็ก สรุปได้
ดังนี้คือ

1. เพื่อแนะแนวทางแก่ครูผู้สอนให้มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องของจุดหมายใน
การจักชั้นเด็กเล็ก การจัดกิจกรรม การผลิตสื่อและการบริหารชั้นเด็กเล็ก
2. เพื่อให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนให้สามารถใช้คู่มือครู แผนการสอนและวัสดุประกอบ
การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและมีประโยชน์สูงสุด
3. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ครู
4. เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและแนะนำข้อที่ควรแก้ไขตามความ
เหมาะสม

การนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาตินั้น ที่ผ่านมายังไม่มีรูปแบบที่แน่ชัด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2529
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดรูปแบบการนิเทศการศึกษาระดับนี้
ออกเป็น 2 ลักษณะคือ การนิเทศจากภายนอกและการนิเทศภายในโรงเรียน การนิเทศภายนอก
นั้นมีผู้ปฏิบัติงานอยู่ 2 สายงานคือ 1) ศึกษาพิเศษจังหวัด และศึกษาพิเศษอำเภอ เป็นผู้
ปฏิบัติการนิเทศ การนิเทศจะเป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน 2) ศูนย์พัฒนาการ
ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้บริหาร
ดำเนินการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หรือครูที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ปฏิบัติการนิเทศ การนิเทศ

จะเน้นการนิเทศการเรียนการสอน โดยทั้ง 2 สายงานจะมีการวางแผนนิเทศร่วมกัน สำหรับ การนิเทศภายในโรงเรียน ผู้ปฏิบัติงานนิเทศได้แก่ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูวิชาการ โดยทำการนิเทศใน 2 ลักษณะ คืองานนิเทศทั่วไปและงานนิเทศการสอน (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 ง. : 34 - 45)

แต่จากรายงานผลการวิจัยของ กอบกมล พรหมมา (2529: 93 - 96) เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับครูอนุบาลพบ ปัญหาสำคัญ 2 ประการคือ

1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในการนิเทศซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศและความรู้ทางด้านการ อนุบาลศึกษา
 2. บุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่มีเวลาที่จะ ปฏิบัติงานด้านการนิเทศ เพราะมีงานล้นมือและขาดเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดกิจกรรมการนิเทศ
- การวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจที่สำนักงานคณะกรรมการการ ประถม ศึกษาแห่งชาติ (2529 ค. : 17 - 18) ได้สำรวจปัญหาในการนิเทศการศึกษาชั้นเด็กเล็กพบ ปัญหาเกี่ยวกับนิเทศสรุปได้ดังนี้คือ ผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร เด็กเล็ก ผู้นิเทศ ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการนิเทศ ขาดคุณลักษณะของการนิเทศ ไม่ทราบวิธี การพัฒนาตนเองเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการนิเทศ ไม่เป็นที่ยอมรับของครู ขาดทักษะในการสรุป ประเด็นปัญหา ขาดเครื่องมือขาดงบประมาณในการนิเทศ

จากรายงานผลการวิจัยของ ทิเรก ศรีวะโสภณ (2531: ง) เรื่องความต้องการ การนิเทศการสอนของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร พบว่า ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาด มีความต้องการการนิเทศการสอนอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องการวัดผลและประเมินผลและต้องการ ในระดับน้อยในเรื่องพัฒนาการเด็ก เนื้อหาและเทคนิคการสอน สำหรับด้านพฤติกรรมการสอนนั้น ครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต้องการการนิเทศการสอนในระดับน้อยทุกเรื่อง แต่ครู ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมากต้องการการนิเทศการสอนในระดับมาก ในเรื่องการจัด

สภาพห้องเรียน ชั้นสรุปและชั้นประเมินผล และต้องการระดับน้อยในเรื่องการ เรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอนและคำคุณลักษณะ

ซูจิตา ลวสุคานนท์ (2525: 116) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถภาพของครูอนุบาล พบว่า สมรรถภาพที่ครูอนุบาลขาดมากที่สุดเป็นสมรรถภาพด้านทักษะ ซึ่งได้แก่

1. การเลือกการ เตรียมประสมการณ์และการ จักกกิจกรรมต่าง ๆ
2. การใช้เทคนิคในการ จักกกิจกรรมและประ สมการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องเป็นไป ตามลำดับขั้นตอนของประ สมการณ์
3. การใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสมกับ สถานการณ์
4. การเล่านิทานหรือเรื่องราว โดยการใช้หุ่นประเภทต่าง ๆ
5. การแยกเสียงและการสาธิตเขียนแบบต่าง ๆ
6. การจักกลุ่มและการใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการ จักกกิจกรรม
7. การใช้เครื่องเล่นในร่มและของเด็กเล่น
8. การใช้อุปกรณ์ให้จังหวะ เครื่องดนตรี และเครื่องเขียนเสียงต่าง ๆ
9. การใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา

และจากผลการวิจัยของ บังอร ภูมชาติ (2531: ง และ 186) เรื่องการใช้ แนวการจัดประสมการณ์ขั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กทุกคนไม่เคยศึกษาทางคำคุณลักษณะมาก่อน และมีประสมการณ์ในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก 1 - 2 ปี วิธีการพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้สอน คือการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ และการเข้ารับการอบรมระยะสั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาใน ด้านการ จักกกิจกรรมและประ สมการณ์ในทุกด้าน

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ ศึกษาหรือมีประสมการณ์ในด้านการสอนระดับนี้มาก่อน ทำให้มีปัญหาในด้านการ จักกกิจกรรมและ ประสมการณ์ สมควรที่จะได้รับคำแนะนำและได้รับความช่วยเหลือจากผู้นิเทศการศึกษา ระดับก่อน ประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้นิเทศการศึกษาเองก็ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการนิเทศ ขาดความรู้ เรื่องหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา ตลอดจนการ จักกกิจกรรมและ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จตุสดมภ์มหาวิทยาลัย

การวัดผลประเมินผล เรื่องดังกล่าวนี้ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยโดยตรงและละเอียด ผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องนี้มีความสำคัญยิ่งและเห็นว่าการศึกษาคู่คุณลักษณะของผู้นิเทศการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ว่าควรจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไรบ้าง จึงจะส่งผลให้การนิเทศการศึกษาในระดับนี้ เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถช่วยเหลือครูผู้สอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ บรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จึงทำการวิจัยในเรื่องนี้เพื่อศึกษาหาข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางการปรับปรุงมาตรการการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาคู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ 3 ด้านคือ
 - 1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์
 - 1.2 ด้านความประพฤติ
 - 1.3 ด้านบุคลิกภาพและเจตคติ
2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงการวิเคราะห์เอกสาร แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตัดสิน

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกหรือแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยจะช่วยให้ผู้เฝ้าการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาปรับปรุงตนเองให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ค่านิยมศัพทที่ใช้ในการวิจัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะท่าทาง อุบนิสัยและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เฝ้าการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาในร้านค้า ฯ ดังนี้

1. ค่านิยมสุขสันต์
2. ค่านิยมประพฤติ
3. ค่านิยมบุคลิกภาพส่วนตัวและเจตคติ

คุณลักษณะค่านิยมสุขสันต์ หมายถึง ลักษณะท่าทีหรือพฤติกรรมที่แสดงออกต่อครูและเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีต่อกัน เกิดแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันและเกิดความร่วมมือประสานสัมพันธ์กับผู้อื่นส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมอย่างน่าพึงพอใจร่วมกัน

คุณลักษณะค่านิยมประพฤติ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการวางตนอย่างมีแบบแผน อยู่ในกรอบธรรมเนียมของสังคมและศีลธรรมอันดีงาม

คุณลักษณะค่านิยมบุคลิกภาพส่วนตัวและเจตคติ หมายถึง ลักษณะทางกาย อารมณ์ ที่แสดงออกถึงกิริยาท่าทาง ตลอดจนการแต่งกาย ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นแบบแผนเฉพาะของแต่ละคน และความรู้สึกเอาใจใส่ในทางที่ก่อการนเทศการศึกษาของผู้เฝ้าการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ 1 - 2 ปี ซึ่งมีสองรูปแบบ คือ ชั้นอนุบาลและชั้นเด็กเล็ก เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กในร้านค้า ฯ ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ผู้เฝ้าการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์

อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหรือ
ครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาแก่ครูผู้สอนในระดับ
ก่อนประถมศึกษา

การนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกัน
ระหว่างศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน
อนุบาล ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หรือครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมาย
กับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา โดยการใช้เหตุผลและปัญญาเพื่อให้ได้
มาซึ่งผลการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน

แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง แนวทางในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้การสอนในชั้นอนุบาล และชั้นเด็กเล็ก ตามที่สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด หากจะเปรียบเทียบกับระดับ
ประถมศึกษา ก็ได้แก่ "หลักสูตร" นั้นเอง

แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง แผนการสอนของชั้นอนุบาล
และชั้นเด็กเล็ก

การจัดประสบการณ์และกิจกรรม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลและ
ชั้นเด็กเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยในเชิงวิเคราะห์เอกสาร แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
พิจารณาตัดสิน โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1.1 วิเคราะห์รายการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการนิเทศการศึกษา สำหรับ
ผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยทำการวิเคราะห์จากตำรา เอกสาร และงานวิจัย
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

ก) ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ลักษณะท่าทีหรือพฤติกรรมที่แสดงออก
ต่อครูและเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิความสัมพันธ์ที่ต่อกัน เกิดแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน

และเกิดความร่วมมือประสานสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมอย่าง
นำพึงพอใจร่วมกัน

ข) ด้านความประพฤติ หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึง
การวางตนอย่างมีแบบแผน อยู่ในกรอบธรรมเนียมของสังคมและศีลธรรมอันดีงาม

ค) ด้านบุคลิกภาพส่วนตัวและเจตคติ หมายถึง ลักษณะทางกาย อารมณ์
ที่แสดงออกถึงกิริยาท่าทาง ตลอดจนการแต่งกายซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นแบบแผนเฉพาะของแต่ละคน
และความรู้สึกเอนเอียงในทางที่ก่อการนิเทศการศึกษาของผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.2 จักทวนทบทวนรายการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการนิเทศการศึกษาของผู้
นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งได้วิเคราะห์จากชั้น 1.1 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน
การนิเทศการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนการอนุบาลศึกษาคัดกรอง แล้วจักทวนทบทวนและ
เพิ่มเติมรายการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ชั้นตอนนี้
เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครั้งที่ 1

1.3 การตรวจสอบซ้ำ ชั้นตอนนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
กลุ่มเดิมเป็นครั้งที่ 2 โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาจการสอบถามในครั้งแรกมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x})
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ในแต่ละข้อ
แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามชั้นใหม่ โดยบอกค่าเฉลี่ยของกลุ่มและคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในครั้งที่ 1
เป็นรายบุคคล แล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ตรวจสอบซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญมี
โอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นหรือยืนยันความคิดเห็นเดิม

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 40 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
ดังนี้

2.1 กลุ่มนักวิชาการ ประกอบด้วยบุคคลผู้ทำหน้าที่สอนศาสตร์ทางด้านการ
นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ศาสตร์ทางด้านการอนุบาลศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับ
อุดมศึกษา หรือเป็นผู้วางแผนการนิเทศการศึกษาในรศับกรม หรือทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้ความรู้
เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในรศับก่อนประถมศึกษาและการจักประสบการณ์และกิจกรรมในรศับ
อนุบาลศึกษา (หรือการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา) ซึ่งได้แก่อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยใน

วิทยาลัยครู นักวิชาการศึกษาหรือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน นักวิชาการศึกษาจากสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

2.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติการนิเทศ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์จังหวัด ผู้บริหาร
โรงเรียนอนุบาล และครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามรายการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการ
นิเทศการศึกษาของผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างเองโดยแบ่งออกเป็น
2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ สร้างขึ้นในลักษณะแบบ
ตรวจสอบรายการ (check list) และเติมข้อความในช่องว่าง (fill in the
blank)

ตอนที่ 2 เป็นรายการคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับผู้นิเทศการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในก้านมนุษยสัมพันธ์
ก้านความประพฤติ และก้านบุคลิกภาพส่วนตัวและเจตคติ สร้างขึ้นในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า
(rating scale) มี 5 ระดับคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด คุณลักษณะที่พึงประสงค์
มาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
น้อยที่สุด โดยในรอบที่ 1 จะมีช่องว่างสำหรับเพิ่มข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ส่วนในรอบที่ 2 จะ
มีช่องแสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มและระดับคะแนนเดิมของผู้ตอบแสดงไว้ด้วย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้บริการทางไปรษณีย์อีกส่วนหนึ่ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จะแบ่งออกเป็น 2 รอบคือ รอบที่ 1 การตรวจสอบการจักษุแพทย์รายการคุณลักษณะ จะวิเคราะห์หาค่า \bar{X} , S.D. และ C.V. ส่วนในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นการตรวจสอบซ้ำจะวิเคราะห์หาค่า \bar{X} , S.D. และ C.V. เช่นเดียวกัน ในกรณีพบว่าข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อใดมีการกระจายมาก โดยที่ C.V. มีค่าเกินกว่าร้อยละ 20 ให้ตัดคุณลักษณะนั้น ๆ ทิ้ง

สำหรับการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการนิเทศการศึกษาของผู้นิเทศการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา นั้น จะใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ยของคะแนน	4.51 - 5.00	มีค่าเท่ากับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	3.51 - 4.50	มีค่าเท่ากับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	2.51 - 3.50	มีค่าเท่ากับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	1.51 - 2.50	มีค่าเท่ากับคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	1.00 - 1.50	มีค่าเท่ากับคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ลำดับขั้นในการ เสนอผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้ คือ

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการ เสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึงเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปการบรรยาย
ประกอบตาราง

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ และในตอนท้ายจะเป็น
บรรณานุกรม และภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย